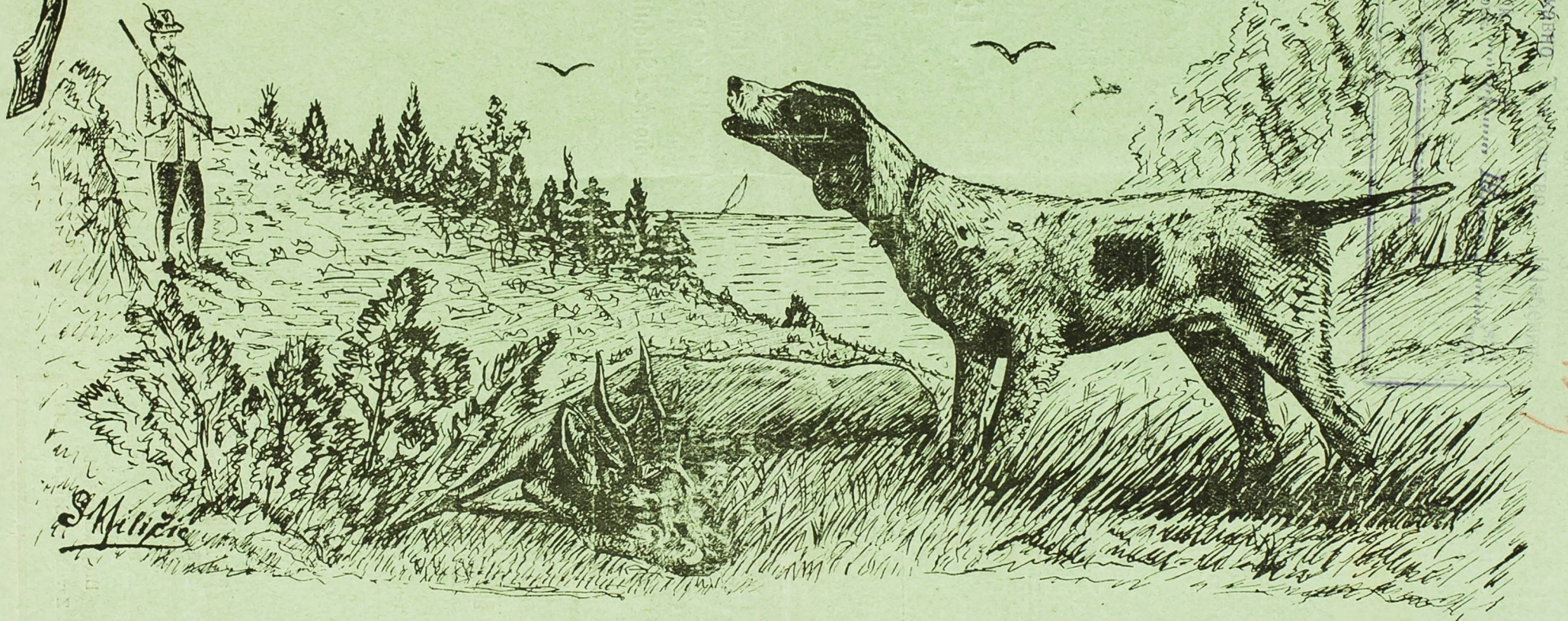

PRIMORSKI LOVAC

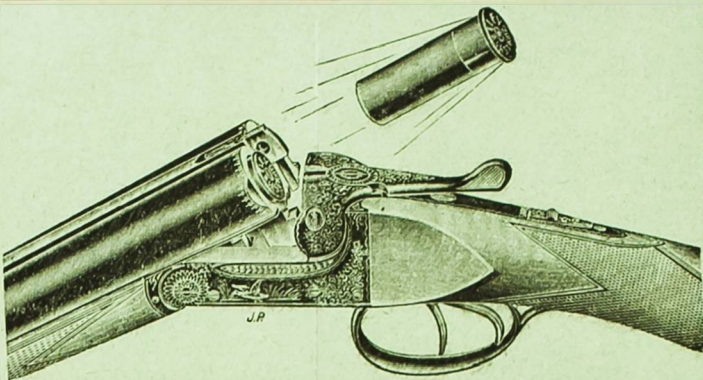

117
1912 n. br.

JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK —

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju glasovite belgijske tvornice lovačkih pušaka i praznih čaura firme „BRAEKERS“

Prodaja se vrši samo uz originalne tvorničke cijene.

Ante Kalauz ŠIBENIK

Drvodjelska radiona

Izradba tačna

Cijene umjerene

DROGERIJA »NADA« ŠIBENIK

Ph. Mr. Petar Torre

Najjeftinije i najbogatije nabavno vrelo za droge, kemikalije, gospodarske potrepštine i parfimerije.

Autobusno poduzeće

Lovre Berović - Šibenik

Pruga: Šibenik-Benkovac-Zemunik-Nin. — Svakidašnji saobraćaj.

Dr. MARKO TARLE — ŠIBENIK —

Komisijonalna prodaja žitarica i kolonijala. Na sklad. uvijek svježa i prvorazredna roba.

K. EVANGELISTA naslj. N. ROSSI, Šibenik

Skladište gvozdjarije na malo i veliko te gradjevnog materijala.

POKUĆTVO je trajna kućna potreba i ures.

Zato, kad se odlučite za kupnju, nemojte prepustiti priliku da pregledate najveće tvorničko skladište drvenog i limenog pokućstva.

Tražite cijenike

Oto Grabovac - Šibenik

IVAN ALFIREVIĆ

Manufakturna trgovina

Kralja Tomislava ulica.

ima na lageru sve vrsti manufakturne robe na **malo i veliko**. Cijene umjerene i podvorba kulantna.

Vaso Ček i Jovo Paklar ŠIBENIK (Dalmacija)

Bogato skladište stakla za prozore, šupljeg stakla, porculana, kuhinjskog posuđa. Aluminijsko, emajlirano, papirnate robe, mineralne vode, bombona i t. d.

Vlastiti proizvod crkv. svijeća

Adresa za brzoj. Čok - Šibenik

Broj računa kod

Ček. Zavoda — Sarajevo 4343.

AUTO-GARAGE

NAJAM AUTOMOBILA

SKLADIŠTE:

BENZINA, ULJA I GUMA

TEL. 52.

Mate Katalinić — ŠIBENIK —

Trgovina svih vrsta suhих i uljnih boja, firnaisa lakova i kistova, českog stakla, ornamentalnog i običnog za prozore. Soboslikarska, ličilačka i dekoraterska radnja.

Josip Tarle — ŠIBENIK —

Mješovita trgovina na veliko i malo.

Utemeljena godine 1895.

PRIMORSKI LOVAC

Izlazi koncem svakog trećeg mjeseca. - Članovi Lovačkog Udruženja u Šibeniku dobivaju list besplatno. - Oglasi po tarifi. - Vlasnik: Savezno Lovačko Udruženje u Šibeniku. - Odgovorni i glavni urednik LUKA MILIČIĆ, naduč. u Šibeniku. — Tiskara E. Vitaliani i Sin, Šibenik.

Br. 2.

ŠIBENIK, juna 1931.

God. I.

Opomena!

Netačnost je glavna mana većine članova Saveznog Lovačkog Udruženja u Šibeniku, koja dovodi do toga, da uprava udruženja nikada ne može tačno znati broj svojih članova. — Zahtijevati od udruženja sva moguća prava i pogodnosti a ne vršiti svoje dužnosti prema udruženju, nije lijepo ni drugarski, takvo ponašanje ne dolikuje pravom lovcu pa nije vrijedan da se broji u članove Saveznog Lovačkog Udruženja.

Nakon tolikih opomena, mnogi se još nisu odazvali ni ispunili svoju člansku dužnost, pa ih ovim putem po zadnji put opominjemo i upozoravamo na §. 58. našeg pravilnika, po kojem će se **smatrati da su svojevóljno istupili, a kao takovi za tri (3) godine neće moći biti članovi udruženja.** Članovi koji bilo s kojih opravdanih razloga nisu mogli da vrše svoju člansku dužnost, putem molbe mogu opet biti primljeni ako potpuno uplate zaostalu članarinu do dana ponovnog učlanjenja.

Uprava S. L. U.

Kraljevska Banska Uprava Primorske Banovine

Upravno odjeljenje

Broj: II-8320 I.

Izdavanje dozvola za no-
šenje lovačkog oružja.

Split, 7. Juna 1931

1. UPRAVA POLICIJE

SPLIT

2. SRESKOM NAČELSTVU

3. SRESKOJ ISPOSTAVI

SVIMA

Na predlog »Saveznih Lovačkih Udruženja« u Splitu a u cilju sredjivanja lovačkih prilika Kraljevska banska uprava nalazi da odredi da vlasti, koje izdavaju dozvole za nošenje lovačkog oružja, pre izdavanja ovih dozvola, zatraže mišljenje »Saveznog Lovačkog Udruženja« koje u dotičnom kraju postoje, jer ovo najbolje pozna lovne prilike kao i lica, koje se lovom bave.

Preporuča se tom Naslovu da se u buduće strogo drži prednje odredbe.

Ban:

Dr. Tartaglia, s. r.

KRALJEV. BANSKA UPRAVA PRIMORSKE BANOVINE

Br. II—5746—I.

Split, 26. VI. 1931.

Apsolutna zabrana lova.

Na osnovu propisa člana 67 i 69 Zakona o unutrašnoj upravi, a na izmenu Naredbe bivšeg Namjesništva od 30. jula 1898. br. 18465 nalazim da izdam sledeću

NAREDBU.

§. 1.

§ 1. citirane naredbe ima da glasi: Doba kroz koje se na području bivše pokrajine Dalmacije neće smjeti loviti, hvatati ili ubijati lovinu u opšte (apsolutno doba zabrane) treba da traje od 1. aprila do 31. avgusta svake godine.

§ 2.

Prekršitelji ove zabrane kazniće se na temelju čl. 69. Zakona o unutrašnjoj upravi novčanom kaznom od 10 do 1000 Din. a za slučaj nemogućnosti naplate zatvorom od 1 do 20 dana.

§ 3.

Ova naredba stupa na snagu osam dana poslije proglašenja u Slnžbenom Glasniku Primorske banovine.

B a n :

M. P.

Dr. TARTAGLIA, s. r.

Upozoravamo g. lovce, da je u smislu gornje naredbe, svaki lov korisne divljači, odsada dozvoljen tekar 1. Septembra.

S. L. U.

SEGENDE PTICA.

— Dobro jutro, kume, učo! — kuda tako rano?

— O, zdravo, Ante! — skoro te nisam prepoznao. Evo brate, idem da se malo prošećem i nauživam čistog zraka i naslušam ptičjeg pjevanja. Divno je brate, u proljeću. Sve je puno života, sve buji i cvate. U ljubavi je sva priroda pa mi se čini da sam i sam za dvaest godina mlađi.

— Jest bogami, pravo kažeš. — Čovjek se osijeća kao preporođen. Bože moj, čudne li stvari. Evo najednom od nekuda doletjelo toliko tih ptica, pa sve čevrljaju, čeretaju, pjevaju na stotine načina da bi ih od milinja slušao dan i noć.

— Pravo veliš Ante, to me baš ovamo dovuklo da se nauživam slavujeva pijeve u ovom grmlju što uz potok raste.

— Ma učo, toko ti Bog dava, kaži ti meni, od kuda su ove ptice doletjele k nama? Zimnske ni jedne nije bilo.

— E moj Ante, priroda je sve to mudro uredila da se i najučeniji ljudi dive i proučavaju njezin uređaj. Sve ove ptice koje mi danas vidimo i slušamo, došle su iz južnih toplih krajeva. One kod nas gnjezde, ovdje se legu i ugledaju prve sunčeve zrake, pa se ovaj naš kraj naziva njihovom domovinom. One kod nas ostaju još cijelo ljeto, a u jeseni opet će ih nestati kao da ih nikada nije bilo.

— Ma učo, kako to? — meni nije jasno. — Zašto one ostavljaju u jeseni naš kraj, kad je ovo njihova domovina?

— I ti si mi još lovac, pa to ne znaš?

— Pa kako da znam? — Čitati ne znam, a još s nikim nisam o tome razgovarao.

— Slušaj, Ante! — Sve ove ptice: slavuji, porgrmuše, smokvarice, biloguze, kukavice, lastavice i mnoge druge, hrane se crvićima, gusjenicama, mušicama, skakavcima i raznim drugim kukcima. Čim nastupi jesen i zahladi, svih ovih kukaca nestane a time nestane za njih najpotrebitije hrane za njihovo uzdržavanje. Kad bi one bile prisiljene da ovdje zimuju, ni jedna ne bi proljeća dočekala. Sve bi od gladi poginule i ne bi ih više bilo. Da se na životu održe, moraju seliti u tople južne krajeve u kojima, dok kod nas zima traje, nalaze dovoljno potrebite hrane koje im je nastupom jeseni kod nas nestalo. One će tamo prezimiti i na proljeće opet k nama doletjeti da veselo pjevaju, gnjezda viju i svoje mlade odgajaju. Osim ovih, još mnoge druge ptice radi istih razloga sele. U rujnu mjesecu bićeš opazio kako prepelice k nama doljeću, malo opočinu i opet dalje lete. A kad pritisne zima, preljeću čitava jata pataka i gusaka iz zaleđenih krajeva tražeći hranu u južnim krajevima.

— Pa i jest tako. Zimi se kod nas ubije dosta pataka, gusaka, bena i drugih raznih ptica.

— Eto, vidiš moj Ante, kad ne bi ptice selile, lovci bi mnogo manje zabave imali. Sve ove ptice koje k nama doljeću, kod nas se ne legu. Patke i

guske legu se u velikim močvarama srednje, sjeverne i istočne Evrope. Bene se legu u šumama srednje i sjeverne Evrope a najviše u šumama Sibirije. Čim tamo nastane zima, eto ih k nama da potraže hrane na našem toplom i sunčanom primorju. Sve one ptice koje su prisiljene da radi prehrane preljeću iz jednoga kraja na drugi, zovu se *selice*. Nekoje ostaju i kod nas, ali velika množina seli u toplu Afriku.

Afrika je nama na jugu najbliže veliko kopno koje pruža našim i sjevernijim pticama ugodno zimovanje i potrebitu hranu.

Mnogi prirodznanci proučavaju let ptica. Nekoje uhvate i postave im na nogu prsten od lagane kovine. Na prsten urežu slova ili brojke i pušte ih da slobodno lete. Pomoću tih slova ili brojka, dozna se tko je i kada dotičnu pticu zabilježio i pustio.

Pred dvije godine u šibenskom kanalu bio je ubiven galeb koji je imao na nozi prsten od aluminijske. Na prstenu su bile urezane nekoje brojke i dva slova. Preko Lovačkog Udruženja u Šibeniku doznalo se, da je galeb bio zabilježen i pušten od prirodoslovnog društva u Moskvi, glavnom gradu današnje Rusije. Da nije slučajno ubiven u Šibeniku, tko zna koliko bi još kilometara dalje letio. Na ovakav način se dozna kamom i kojim smjerom ptice lete i dokle dopiru na svom putovanju.

Mnogo ptica strada na svom putovanju prigodom selenja. Nešto pobiju lovci, ali ih sva sila strada na obalama Afrike. U doba selidbe, tamo ih dočekaju mrežama i svim mogućim sredstvima od kojih stradaju osobito prepelice, te se svake godine opaža njihovo opadanje.

Dogodi se da ih na putu preko mora uhvati zlo vrijeme, pa ih sva sila pogine u morskim valovima. Moj Ante, ptice moramo štediti koliko nam je moguće više. Od velike su koristi usjevima, vinogradima i voćnjacima a i samoj šumi. Kukavice su nam od velike koristi, premda štetuju manjim pticama. One se skoro isključivo hrane raznim gusjenicama koje se po šumama i voćnjacima nalaze.

— E, Bože moj, lipo li je sve to uređeno.

— Jest, Ante, lijepo je to i mudro uređeno. O prirodnom uređaju mnogo je debelih knjiga napisano, ali naši ljudi ne čitaju pa to ne znadu. Kad bi naši seljaci znali od kakve su im koristi ptice, ne bi rušili njihova gnjezda i nemilo ih zatirali. Nekoja naša gospoda bave se lovom ptica pjevica i polove na lijepak svu silu tih milih i nedužnih ptičica. Strpaju ih u krletke (košice) da im kod kuće pjevaju, da ih razveseljuju — sram ih bilo. —

— Čuj učo, pa kuda lete te ptice u Afriku?

— Sve ptice koje sele iz Evrope u Afriku, lete dolinama rijeka do morskih obala. One istočnog dijela Evrope lete obalama Balkanskog poluotoka pa preko grčkih otoka i male Azije prelete u Afriku. One pak iz srednje i zapadne Evrope lete niz Italiju i Španiju.

Ova tri velika poluotoka koja se pružaju južnim smjerom dugo u more, služe im kao mostovi, te im skraćuju put preko mora do obale Afrike na koju se spušte i opočinu. Čim opočinu, lete dalje prema južnom dijelu Afrike. U južnoj Africi nađu potrebitu hranu, jer kako u nas nastupi jesen, u južnoj Africi nastupi proljeće a zatim ljeto dok je kod nas zima. To se tako svake godine vječito ponavlja i ptice selice sele iz jeseni u proljeće.

Eto vidiš, moj Ante, tu vlada prirodni zakon kojemu se one bezujetno pokoravaju i teško onoj ptici selici koja nije u stanju da tom prirodnom zakonu zadovolji.

— E bogami uče, znaš da si me zamislio tvojim pričanjem.

— Misli moj Ante, misli, pa i drugima pričaj.

— Valaj oču, — živ bio i da si mi zdravo!

— Zdravo Ante, Bog! L. M.

Barut (prah)

Mnogi naši lovci znadu samo toliko o barutu: da je upaljiv, da se upotrebljava za lovačke i vojničke puške, da se njime kamen lomi i t. d. Ošta i kako se pravi, vrlo mali broj znade pak sam odlučio da svoje drugove lovce time upoznam.

Crni barut poznavali su još u starije doba Kitajci, ali se je upotrebljavao u sasvim druge svrhe, nego li danas, pak je tokom godina pao u zaborav. God. 1313 otkrije ga nehotice Njamac, Bartol Schwarz. Barut se sastoji od 75 % kalijeva salitra, 10 % sumpora i 15 % ugljena. Najbolji ugljen za barut je od lipovine, loze i vrbe. Sve te tri stvari fino se samelju i u napomenutom razmjeru dobro smješaju. Nakon toga smjesa se namoči vodom, a kad se osuši opet se samelje. Ova smjesa stavlja se u posebne sprave i među valjcima debelo samelje, zatim dolazi u drugu spravu u kojoj se na sitnija zrna samelje. Zrna sada dolaze u razna sita tako da dobijemo barut razne veličine. Da se zrna sravnaju i zaoble, stavljaju se u vrteće drvene bubnjeve u kojima se uglovi zrnja odbiju i dobiju se jednolična glatka zrna. Ovaj postupak zove se poliranje baruta. Da barut postane sjajan i da ga se očuva od vlage, pomiješa se sa nešto grafita. Kad je barut tako uređen, stavi se u zato određene peći, da se u laganoj toplini osuši. Nakon sušenja, barut postane potpuno uporabiv.

Barut koji upotrebljavamo u lovačke svrhe, sastoji se od 78 % kalijeve salitre, 10 % sumpora i 12 % ugljena. Barut izgarajući u cijevi, daje vrućinu do 2000 °C, a pritisak plinova djeluje na sačmu sa 250-300

atmosfera (1 atmosfera je pritisak (težina) 1 kg. na 1 cm.

Slaba strana crnog baruta je ta, što pri izgaranju prouzrokuje jaki dim i radi toga sprečava pogled na okolinu i odviše zaprlja cijevi. Podložan je vlazi pa stoga postane čisto neuporabiv.

Bezdimni barut je novijeg doba. Izumio ga je 1886 godine Francuz Vielle. Glavne sastojine bezdimnog baruta jesu: strijelni pamuk i Nitroglicen. Ako možemo pamuk 10-15 minuta u koncentriranu dušičnu kiselinu pa pamuk dobro operemo i osušimo, dobijemo praskavu tvar, koju nazivamo strijelnim pamukom ili Nitrocelulozom. Namočimo li strijelni pamuk u octeni eter ili drvenu žestu, dobijemo tijestu sličnu tvar iz koje se dadu praviti razni oblici bezdimnog baruta, kao: listići, zrnca, kocke, cjevčice, niti i t. d. Ovaj postupak naziva se želatiniranjem, a tako dobiveni barut nazivamo želatiniranim barutom. Tim postupkom prepriječimo prenapro izgaranje strijelnog pamuka, a u isto doba pretvaramo rasprsljivu njegovu snagu u tjerajuću. Ima više vrsta bezdimnog baruta i sve te vrste imaju manu, da od njihove uporabe cijevi rdaju. Kod izgaranja daju baruti strijelnog pamuka toplinu od 2400 °C, a nitro glicerinski baruti do 3300 °C. Pritisak bezdimnog baruta u cijevi lovačke puške iznosi oko 700 atmosvera a u cijevi risanice do 4000 atmosvera.

Djelovanje bezdimnog baruta prema djelovanju crnog, stoji u razmjeru kao 1 : 3. L. M.

Prva pomoć u lovu.

Treba je: vazda biti umjeren i oprezan, koliko radi umora i trajanja lova, toliko i radi promjene i nepogode vremena.

Žedu gasiti šećerom sa kavom ili čajem. Krvave ozlede očistiti, prekriti, čistom gazom i povezati.

Prelome kostiju podložiti dlagam i povezati te tražiti savjet od ljekara, kao i kod gnjusnih krvavih i gnojnih rana.

Nad mjestom ujeda zmije odmah podvezati udo i tražiti ljekara za ubrizgavanje seruma. Opresnost od vlastitog psa pri sumnji na bjesnilo, zašto ga treba odvesti veterinaru na pregled.

Ne dozvoljavati psu lizanje čovjeka niti njuškanje oko hrane.

Sobom u torbi nositi čisti gaz, povoj, alkohol i jodovu tinkturu. a.

Zaštita ptica selica

Novosti br. 176.

Iz godine u godinu opaža se diljem cijele Evrope sve to znatnije umanjenje ptica selica i to koliko divlje peradi (divlje patke i guske, ptice vodarice i močvarice, prepelice i t. d.) toliko i raznih pjevica i drugih sitnih ptica, koje su uništavanjem insekata vanredno korisne poljoprivredni:

Razlozi te pojave kao i međunarodne mjere, koje bi valjalo poduzeti da se zaštiti od propasti ovaj toliko važni dio naše avifaune, bili su predmetom pretraga na sjednicama »Medjunarodnog savjeta za lov« (Conseil International de la Chasse, kratica: C. I. C.), održanim od 30. V. — 4. VI. o. g. u Parizu. Organizacija C. I. C., u kojoj je danas zastupano 46 država svijeta, ima dostatno mogućnosti uvida u prilike svih tih zemalja, pa su stoga rezultati njenih izvida i njeni zaključci od veoma znatnog općeg interesa. Iz diskusije u C. I. C. proizašlo je, da su glavni razlozi propadanja ptica selica ovi:

1. Hvatanje mrežama.

i drugim napravama, koje omogućuju tamanjenje u masama u onim zemljama, kuda selice prolaze u vrijeme selenja, naročito u primorju tih zemalja, kamo ptice nakon dugotrajnog ljeta preko mora stižu umorne i oslabljene, pa lako padaju plijenom tih naprava. Tako se primjerice u Egiptu, na obalama Male Azije, u nekim krajevima Grčke i u Italiji

svake godine uništavaju ogromne količine prepelica,

te postoji dapače i specijalno veliko poduzeće »Quail Company«, koje u čitavim brojskim tovarima izvozi milijune prepelica iz Egipta. U Italiji postoji specijalni način hvatanja ptica, nazvan »ucellagione« (lov mrežama), pa se tu love i sitne ptice selice bez razlike. Medjutim, prema izvještaju talijanskih stručnjaka taj je »lov« u opadanju, pa je godine 1929. bilo još samo 8000 (!) ljudi, koji su se bavili ovakvim hvatanjem pjevica i drugih ptica.

2. Uništavanje ptica selica kod velikih svjetionika.

Utvrđeno je da jaka svjetlost imade na ptice silnu privlačivu snagu i da one dolijetaju k svjetlu poput leptira. Ogromni svjetionici, koji danas bacaju snopove svjetla do 100 km daleko, privlače ptice selice, a kako se svjetlo svjetionika neprestano okreće, to i ptice slijedeći svjetlo, tečajem čitave noći lete u krugu oko svjetionika, fascinirane svjetlom, dok ne iznemognu sasvim i ne padnu. Druge opet zalijetaju se izravno prema izvoru svjetla i ubijaju se o svjetionik. Tako se primjerice opetovano dogodilo,

da su se divlje patke tolikom silom zaletile u svjetlo, da su slomile staklo svjetionika.

(Svjetionik Eckmül i dr.). Broj ptica selica, koje pogibaju od svjetionika nevjerojatno je velik. U švicarskom listu »L'Ornithologiste« naveo je M. Michard

podatke iz kojih proizlazi, da se tu radi o stotinama tisuća ptica, Georges Benoist iznosi da su kod svjetionika »La Coubre« napunili 14 vreća ševama, kojih je tu poginulo preko 7.000 i t. d. i t. d. Uz to vrlo često pazitelji svjetionika namještaju i mreže za hvatanje ptica, što još povećaje broj žrtava.

3. Upotreba sirovog ulja na brodovima.

Sirovo ulje sve se više upotrebljava kao pogonsko sredstvo brodova. Rezidui (ostatci) toga ulja slijevaju se u more, gdje plivaju na vodi stvarajući sad veće sad manje površine neke ljepive i masne smjese. Sve ptice bez razlike, koje dodju u dodir s tim reziduima ulja, izgubljene su, jer im se zalijepi perje uslijed čega gube svoju prirodnu zaštitu protiv hladnoće vode i zraka, a često postaju i nesposobnima da lete i rone. U Holandiji provedeni su opsežni izvidi o uzroku smrti ptica vodarica, koje su došle u dodir s tim ostacima ulja, pa je dr. Eijkman sekcijama utvrdio, da je

veliki dio ptica poginuo od upale pluća.

No ima i drugi teži razlog propadanju ptica. Sve ptice, koje dodju u doticaj s ostacima sirovog ulja, žure se da bilo ljetom bilo plivajuć dodju do obale, gdje onda nastoje da se riješe zla. Kod toga može se mnoge hvatati rukom, dok druge opet u masama ubijaju iz pušaka i na sve moguće druge načine. Tako stradaju galebovi, ronci, divlje patke it.d., pa g. Louis Ternier, član medjunarodnog odbora za zaštitu ptica i C. I. C. računa broj žrtava ulja na milijune ptica godišnje.

4. Nedostatna zaštita lovnog zakonodavstva.

U mnogim je zemljama lov na ptice selice, naročito vodarice, dozvoljen do konca aprila, što dakako uzrokuje silne štete kod pataka, gusaka i t. d. U svome referatu u C. I. C. istaknuo je grof Hartig (Austrija) da se od godine 1928. opazilo posvuda nevjerojatno umanjenje broja vodene divljači — što je u ostalom i kod nas poznato — pa da je skrajnje vrijeme, da se medjunarodnim mjerama nešto poduzme prije no što bude prekasno.

C. I. C. donio je u pogledu zaštite ptica selica slijedeću rezoluciju:

»Da se lov na šljuke, prepelice te vodenu divljač na moru, barama i rijekama izvršuje isključivo puškom, a

da se zabrane zamke, krletke, mreže, lijepak, prenosivi reflektori i sve ostale naprave za slijepo uništavanje u masama.

— Da taj lov ima prestati u času, kada u kome kraju započima gniježdenje selica.

— Da se vrijeme otvorenja i zabrane lova na ove ptice odredi u raznim zemljama imajući u vidu mišljenje specijalne permanentne komisije, koju je u tu svrhu izabrao C. I. C.

— Da obzirom na važnost, što ju za lovstvo

imade međunarodna konvencija od god. 1902. o zaštiti ptica, naročito njen čl. 8., koji se odnosi na divlju perad, one države, koje nisu potpisale te konvencije, pristupe sada konvenciji, ili da u najmanju ruku uvedu u svome zakonodavstvu analogne odredbe u pogledu divlje peradi, koja seli,

da se na brodovima, koji upotrebljavaju sirovo ulje (mazout),

instaliraju naprave, koje iskorišćuju rezidue sirovog ulja, pa da se time spriječi, da te rezidue ne bivaju bačene u more; u svakom slučaju da se ovakovo izbacivanje rezidua u more zabrani u obalnim vodama; da se instaliranje strojeva tjeranih sirovim uljem u brodove, koji su tek u gradnji, zabrani osim ako istovremeno budu providjeni napravama, koje omogućuju svako izbacivanje rezidua u more.

— Da se u lovu ne upotrebljavaju motorni čamci izuzev »punts« i analogne male sportske čamce, a da se zabrane topovi ili puške, učvršćene na čvrstim uporištima.

Da se zabrani lov iz aeroplana.

Ova se rezolucija zajedno s drugima, što ih je

donio C. I. C. dostavlja svim državama putem njihovih poslanstava u Parizu. Da bi se pako na ovome predmetu stalno radilo, izabrao je C. I. C. specijalnu komisiju, u koju su ušli :

Predsjednik M. Ducrocq (Francuska), prof. Ghigi (Italija), grof Hartig (Austrija), Nemeskeri Kiss (Mađarska), Leschevin (Belgija), Lilette (Francuska), Muller-Tesch (Luksemburg), Saulescu (Rumunjska), Savides (Grčka), Schoenichen (Njemačka), Zoričić (Jugoslavija) i grof D'Adix, generalni sekretar C. I. C. Ova

komisija ima stalno da vodi u pogledu zaštite selica korespondenciju

s raznim državama i da nastoji, da bi se sredstva, kojima se ptice uništavaju, što prije doista zabranila.

Kod nas bi svakako trebalo da Jugoslavija što prije pristupi konvenciji od 1902. o zaštiti ptica i da se naročito ispitaju prilike kod naših svjetionika, jer i ako mi nemamo tako velikih i jakih svjetionika, kako je to na Oceanu, ipak nema sumnje, da će i kod nas biti šteta, koje bi se dale ukloniti ili barem umanjiti.

MAJKA

Došlo je i proljeće, gore i livade su ozelenile. Prvi vjesnici već su prispjeli. Lastavice ko strijele proljeću zrakom, javlja se kukavica, a slavulj negdje u lugu slatko popjeva i njegovo crno oko pazi neće li gdje izgmiljiti kakov crvić da ga šćepa e da štetnik ne podgriza slatko korijenje. Gradski neimar vrbac, već prkosi, razgrijalo ga sunce, pa započinje borbu sa lastavicom radi gnijezda, hoće da joj otme ono što je ona mukom sagradila. Ako nemože da u njem zagospodari, onda ga ruši, lijenčina jedna; zaslužio bi kaznu.

I u mrkom kršu je oživjelo. Proljetno je sunce razgrijalo krv, čuje se sa sviju strana glas jarebica: čilipe, čilipe. Ono jareb pjeva. Svaki pjeva što bolje znade da se dopadne jarebici, a ona samo sluša, gleda. — Obamira, odabire kojega bi, koji je kršniji, ljepši, — napokon je odabrala miljenika. Bježi s njime, nema više zajednice. Ljubavni parovi su se odijelili, hoće da nesmetano uživaju slasti blagoslovljene ljubavi i da stvore obitelj. Neće više da budu djeca, nego roditelji. Hoće da imaju potomaka, da im rod ne izgine.

Živjeli su tako skladno i veselo, savili su gnijezdo jer će naskoro kokica jaja snijeti. Došlo vrijeme, te jedan po jedan, bilo već 14 jaja. U njoj se majčin osjećaj probudio, treba jaja grijati da se pilići izlegu.

Dodje dan i počеше pilići da izlaze. Od četrnaestero jaja, troje se nije izleglo. Čim im noge iz lupine izadjoše, počеше hodati a lupina se za njima još vuče.

Sad je za majku nastala slatka briga za djecu, kako da ih očuva i otrani. Vesela i zadovoljna počela ih je vodati i učiti, pokazivati im što i kako da jedu. Učila ih je što je za njih opasnost i kako se moraju čuvati. Kad bi našla kakovo zrno ili crvića, brzo bi zakvocala, pozvala ih da uzmu, pa koji je bliži ili čvršći, toga je dopalo. Čepkala je da vide i oni kako će hranu tražiti kad ponarastu. Jednom zgomom prostruji povrhu njih jastreb, ciknula je majka, upozorila ih na opasnost, a oni se brzo razišli kao da su u zemlju propali. Kad je minula opasnost, pozvala ih k sebi.

Dok još nije bila majka, poznavala je onuda jednog mladog pastira kojeg se nije bojala, jer je uvijek bio prema njoj i njihovoj obitelji dobar. Tako isto jednog ratara, dobrog čovjeka, pokazala je dječici. Ali je bio i neki deran, pravi divljak, kojeg se bojala, jer se uvijek bacao kamenjem za njima. Na njega je upozorila dječicu i kazala im; ako ga gdjekad, kad budu sami opaze, da se dobro sakriju. Pričala im je koješta i učila ih, ali je uvijek na njega mislila, uvjereni da im od njega prijete opasnost.

Jednog dana obistini se njezina slutnja, ugleda nedaleko onog divljeg derana i upozori jednim krikom dječicu, ali u zao čas. On je to čuo i brže bolje dotrčao do mjesta odakle je dopro krik. Majka je okupila dječicu i sakrili se u procjep jednog kamena. Srce joj je jako kucalo, slutila je zlo.

Divlji deran je tražio i pretražio svukud, dok na poslijetku nije došao do njih. Majka, videći opasnost za svoju dječicu, krikne i odleti, nebi li svratila pozornost na sebe, i tako odstranila pogibelj od djece.

Deran je pogledao za njom, ali znajući što onaj krik znači, počeo je da pretražuje i nadje dječicu. Posegao je rukom za njima, našto su se oni razbježali. Pri tom jednog zgazi, uzme i baci. Za drugima je trčao tamo amo, dok ih nije pohvatao i strpao u riedra i pošao. Majka je bila stotinjak koračaja dalje i čekala što će biti.

Kad je otišao, majka se povraća po djecu, ali ih ne nadje. Stala je dozivati nježnim majčiniim glasom: kvoc, kvoc, čilipe, ali od nikud odgovora. Sama je sebe hrabrila misleći da su se dobro posakrivala, pa da se s njom poigraju. Popela se na jedan kamen i opet dozivala, ali djece nema. Pomišljala je jadnica, da su od straha pred onim deranom pobjegla daleko i sakrivala se, pa je ne čuju. Ode malo dalje i opet doziva, ali uzalud. Zla je slutnja njom ovladala. Piuće, kvoca, zove, srce joj jako kuca, — pred očima joj se magli. Piu, kvoc, čilipe, dječice mila, maika vas zove, zar ne poznate majčin glas, ovamo hodite, javite se barem. Nema odaziva, samo lagani povjetarac tužno zacvili kroz snhu grabovu grančicu. Potrkala je ko luđa, sad tamo, sad amo, — svud mrtvi mir. Zastala je časkom i opet dozivlje piu, kvoc, čilipe. U tom trenutku povjetarac maknu listić suhi na zemlji i pričinu se majci da je to dijete njezino, polati onamo, gleda dobro, — list se opet maknu, prevarila se. Opet pomisli, možda se moje dijete krije pod listićem, gurne nogom listić, ali pod listom nema ništa.

Tražeci tako, opazi jednog i cikne od radosti. Pritrči mu, ali ono se ne miče. Sama sebi ne vjeruje,

dozivlje ga, lagano ga glavom gurne, pa kljunom i nožicom, ali se mrtvo ne podiže niti glasa daje.

Tražila je dalje, ali dječice nema. Tužnoj majci bol razdiralo srce. Za nju više veselja nema, — hrana joj se ne mili, — propada jadnica. Oko već nije bistro, noge drhću, glas promukao, perje se nakostušilo i nema više sjaja ni one lijepe boje, te jednog dana iznemogla klone.

Onaj dobri mladi pastir, čuvao je i dalje svoje stado, frula se njegova čuje. Tužna majka čula ga je, prepoznala ga, razumjela je pjesmu njegovu. Veselio se proljeću i skorom ljetu, dok je njoj jadnici tužno proljeće; uništiti su joj sreću i život.

Zadovoljivši se pjesmom, turi pastir frule za pas, podje za blagom koje se udaljilo pasući mladu travu. Idući, namjeri se na iznemoglu »majku« jarebicu. Ležala je na boku. Predigne je i stane pregledati, da nije ranjena, te gladeći ju, opazi da je silno mršava. Izvadi iz torbe kruh, razmrvi ga i stade pitati bijednicu. Nije mogla da primi hranu, a zahvalno ga je mutnim okom gledala. Ispitivao je, ali mu je ona mogla samo da odgovori slabim piukom i kvocanjem, što je on, koji je dosta među njima proživio, shvatio njenu tugu i bol. Kratko vrijeme držao ju je u ruci i milovao. Kad odjednom osjeti kroz njeno tijelo lahke trzaje, zijevnula je i zaklopila mutne oči za uvijek. Bol i tuga za dječicom, dadoše joj smrt.

Dobri pastir oćnio je mrtvu majku podno brijega na njivu, iskopao jamicu, položio njeno tijelo i zatrpao zemljom.

B. I.

Takse za oružni list

Tar. Br. = Tarifalni broj zakona.

Čl. = Član Pravilnika.

Taksira se:

Tar. Br. 1. Molba kojom se moli nabava oružja	Din. 5.—
Tar. Br. 5. Odobrenje, kojim se dozvoljava nabava oružja	Din. 20.—
Tar. Br. 97 a). Prijava, kojom se prijavljuje, da je oružje nabavljeno (Za slučaj da se prijavljuje više komada oružja, plaća se samo jedna taksa).	Din. 10.—
Tar. Br. 1. Molba za izdanje oružnog lista	Din. 5.—
Tar. Br. 97 b). Odobrenje za nošenje oružja (oružni list)	Din 50.—
Tar. Pr. 5. Odobrenje samo za držanje oružja Izmjena (razmjena) oružja smatra se kao i sticanje novog oružja u pogledu plaćanja takse.	Din 20.—
Tar. Br. 97 a). Za držanje oružja historijske i umjetničke vrijednosti, kao i za držanje oružja, koje u pojedinim krajevima po uobičajenim tradicijama sačinjavaju narodnu nošnju, plaća se taksa na prijavu	Din 10.—
Tar. Br. 97 v). Za odobrenje	Din 50.—

Za ovakove prijave plaća se samo jedna taksa, bez obzira na broj prijavljenog oružja, koje se tom prilikom jednom prijavom prijavljuje. Isto tako i oružni list za držanje ili nošenje ovog oružja, podleži samo jednoj taksi, t. j. Din 50.— bez obzira na broj oružja, za koje se ovo odobrenje daje, (Riješenje Ministra Parnancija, Generalne Direkcije Poreza od 20. III. 1920. br. 26 090).

Taksa iz Tar. Br. 1. lijepi se na molbi, a taksa iz Tar. Br. 5. i 97 b) lijepi se na dozvoli za nabavu oružja, odnosno na oružnom listu, zato ih treba molbi samo priklopiti i k tomu 0.50 Din za tiskanicu, ako se traži nabava, a 5 Din ako se traži oružni list.

Čl. 100 P. toč. 5. Lice, koje bi se uhvatilo, da drži i nosi oružje, za koje nije učinilo prijavu i dobilo odobrenje (oružni list), biti će kažnjeno:

- a) pored po zakonu o držanju i nošenju oružja i
- b) pored redovne takse za prijavu držanja i
- c) pored takse za odobrenje za nošenje oružja (oružni list), još i na
- d) trostruki iznos ovih taksa.

Primjer: Po ovom članu kazni se dakle:

1. Po čl. 30. zakona o držanju i nošenju oružja sa 1—10 dana zatvora ili u novcu od 50—500 di-

nara i po čl. 31. sa 2—15 dana zatvora ili u novcu od 100—750 dinara.

2. Po točki b) Din 10.—

Po točki c) Din 50.—

Po točki d) $60 \times 3 = D. 180 + 60 =$ Din 240.—

4. **Taksa za lovačku kartu, plaća se:**

Tar. Br. 101 a):

a) ako se lovi bez psa, godišnje Din 30.—

b) ako se lovi sa jednim psom, god. Din 40.—

c) ako se lovi sa dva psa, godišnje Din 50.—

d) ako se lovi sa tri ili više pasa, god. Din 60.—

Ova taksa ne isključuje naplatu dažbina pred-

vidjenih specijalnim zakonima. (Vidi napomenu 1. Tar. Br. 101 a).

Po napomeni 4. Tar. Br. 101 a) »onaj, koji lovi bez lovačke karte ili sa kartom, kojoj je rok protekao ili sa tuđjom kartom, kazniti će se peterostrukim iznosom neplaćene takse, što ne isključuje kaznu po specijalnim zakonima«.

Prema tomu, postupak radi prekršaja taksenog zakona ima se voditi usporedo sa eventualnim postupkom radi prekršaja zakona o lovu, pa se kazne po ovim dvijema kaznama nemaju kumulirati, nego izreći svaka za sebe.

Zakon o držanju i nošenju oružja od 14. VI. 1928. i pravilnik za izvršenje zakona o držanju i nošenju oružja.

Izvadak.

Z. = Zakon. P. = Pravilnik.

Čl. 2. Z. Obzirom na odredbe ovoga zakona, oružje se dijeli na:

1. dopušteno oružje,
2. nedopušteno oružje,
3. vojničko oružje,
4. oružje vojničkog značaja.

Čl. 3. Z. Dopušteno oružje dijeli se na:

1. sve vrste lovačkih pušaka sa jednom ili više cijevi, zatim kapislare i kremenjače.

2. lovačke karabinke, automatske pištolje i revolvere svih vrsta, izuzev onih, kojima je naoružana naša vojska.

§ 4. P. Kao lovačke puške u smislu toč. 1. čl. 3. imaju se smatrati sve vrste običnih pušaka za sačmu, koje služe za lov, a nemaju naročite naprave za usavršavanje tehnike paljenja i gadjanja.

§ 5. Pod lovačkim karabinama treba razumjeti lovačke puške za zrno (kuršum), sa jednom ili više cijevi, od kojih neka može biti i za sačmu; ovamo spadaju i sve, za lovačke svrhe prepravljene vojničke puške, koje imaju bar izmjenjenu napravu za nišanje-nje i drugi okidač za ubrzano paljenje.

Čl. 4. Z. Kao nedopušteno oružje smatraju se bodovi, bajuneti, troreznii mačevi, puške u štapovima, bodovi u štapovima, kao i svako potajno, za napad sposobno oružje, koje nije namjenjeno ni za izvršenje kakve umjetnosti ili zanata, niti za domaću upotrebu (bokseri i tome slično).

Čl. 5. Z. Za vojničko oružje smatraju se topovi, mitraljezi, sve vrste bombi i granata, puške i revolveri, kojima je naša vojska naoružana.

Čl. 6. Z. Za oružje vojničkog značaja smatra se ono, koje je ranije bilo u naoružanju naše ili koje strane vojske, kojima su strane vojske naoružane i koje je u opće efekta vojničkih pušaka.

Čl. 8. Z. Za nabavu i držanje dopuštenog oružja pobrojanog u čl. 3. Zakona (toč. 1. i 2.), potrebna je dozvola nadležne opće upravne vlasti prvog stepena ili odgovarajućih državnih mjesnih policijskih vlasti.

(Sresko načelstvo, gradsko načelstvo, odnosno policijska vlast. Op. ur.)

Čl. 9. Z. Za nošenje svih vrsta dopuštenog oružja, potrebna je dozvola (oružni list) opće upravne vlasti prvog stepena ili mjesne državne policijske vlasti.

Čl. 11. Z. Za držanje i nošenje oružja istorijske i umjetničke vrijednosti ili osobite lične i porodične važnosti kao i u slučaju kada to oružje u pojedinim krajevima po uobičajenoj tradiciji sačinjava dio narodne nošnje, nadležna vlast može izdati oružni list, čim se zatraži, bez obzira na upotrebu istog oružja.

Čl. 12. Z. Za nedopušteno oružje, (čl. 4.), odobrenje za nabavku i oružni list može dati samo izuzetno i sa naročitih razloga, upravna vlast drugog stepena. (Banska uprava).

Čl. 13. Z. Za vojničko oružje, oružni se list ne može izdati, osim slučaja, ako Ministarstvo Vojske i Mornarice pri streljačkim utakmicama ili za naročite zasluge, pokloniti kome takvo oružje.

Za držanje vojničkog oružja, koje spada u službenu spremu rezervnih oficira, upravna državna vlast prvog stepena daje odobrenje bez takse.

Za naoružanje gradskih straža vojničkim oružjem, daje odobrenje Ministar Vojske i Mornarice, sporazumno sa Ministrom Unutrašnjih Djela.

Čl. 16. Z. Javni službenici državnih i opštinskih ili drugih samoupravnih vlasti, kao i zakleti organi javne vlasti koje bilo vrste, koji po svojoj službi ili pozivu imaju pravo ili im je dužnost držati i nositi oružje ma koje vrste, prema prirodi svoje službe i propisima o njenoj organizaciji, nosiće sobom ispravu svoga starješine o pravu držanja i nošenja oružja, koje se kod njih nadje. Samoupravni organi imaju izvestiti prvostepenu upravnu vlast o tome, kome su izdali pravo nošenja oružja i za koje oružje.

§ 15. P. Kao zakleti organi sa značajem javne straže u smislu čl. 16. Z. smatraće se, kada vrše strażarsku službu i čuvari u privatnoj službi, koji su prema postojećim propisima položiti zakletvu kod nadležne upravne vlasti. U tome slučaju ovi organi treba da nose službeni znak i ispravu o pravu držanja i no-

šenja oružja, koju ispravu izdaje nadležna vlast, po položenoj zakletvi.

§ 16. P. Kada javni službenici i organi sa značajem javne straže, za koje u službi nije propisano, da nose uniformu ili naročite službene znakove na osnovu čl. 16. Z. nose oružje, treba da imaju pri sebi uvjerenje o identitetu sa fotografijom, koje se može izdati ujedno sa ispravom o pravu držanja i nošenja oružja.

U ispravi mora se tačno označiti područje (reon) i služba, na koju se odnosi pravo držanja i nošenja oružja.

Čl. 18. Z. Nabavku oružja, za koje se po ovom zakonu traži naročito odobrenje (čl. 8 i 12), nadležna vlast može dopustiti svakom građaninu po prethodno pribavljenim izvještajima područnih vlasti, o osnovnosti potrebe za oružjem i ispravnosti molioca, kao i dovoljnom uverenju, da se ono ne će zloupotrebiti.

Ovo odobrenje ne mogu dobiti:

1. Lica maloljetna ispod 18 godina;
2. Lica stavljena pod policijski nadzor izvršnim odlukama nadležnih vlasti;
3. Lica koja su osuđena za zločine ili krivična dela iz koristoljublja po opštem kaznenom zakonu ili se nalaze za ta dela pod istragom;
4. Lica koja su lišena građanske časti sudskom presudom, dok je ne povrate;
5. Lica umobolna;
6. Lica poznata kao kavgadžije, ubojice ili noštorne pijanice, a takovim su proglašene odlukom općinskog odbora svoje opštine.

Registrovano odobrenje ima posle trajnu važnost.

§ 21. P. Molbe za odobrenje za nabavku i držanje, odnosno nošenje oružja, treba da sadržavaju: ime, zanimanje, mesto stanovanja i godine molioca, kao i navod, kojim se pokazuje osnovanost potrebe za oružjem; dalje treba tačnije označiti oružje, koje se nabavlja odnosno želi nositi.

Ove molbe treba podneti preko nadležne opštine ili neposredno, nadležnoj državnoj upravnoj (policijskoj) vlasti. Opština je dužna u sprovednom izvještaju javiti, da li postoje u pogledu molioca prepreke u smislu čl. 18. toč. 1 do 6.

Po ovim propisima treba postupati i u slučajevima, kada se traženje odnosi samo na držanje oružja iz čl. 3. toč. 2.

Čl. 20. Z. Oružni list ima trajnu važnost na svojoj teritoriji Kraljevine i vredi isključivo za oružje, za koje je izdat i za sopstvenike oružnog lista.

(Prema ovom članu, nije potrebno svake godine produljivati valjanost oružnog lista, jer on ima trajnu valjanost).

Čl. 21. Z. Nadležna vlast oduzeće pravo na držanje i nošenje oružja licima, koja učine kakov zločin u cilju koristoljublja, osvete i tomu slično i oni nikad više ne mogu dobiti pravo na držanje i nošenje oružja; a može ga oduzeti, ako nastupe razlozi sa kojih se oružni list nije mogao izdati; ako zloupotrebe oružje njime učine ma kakvo kažnjivo delo po opštem

kaznenom zakonu ili po zakonu o lovu i ribolovu i ako svoje oružje i oružni list daju drugome da nosi.

§ 25. P. Oružni list daje pravo na držanje i nošenje oružja i opravdava nabavku odgovarajuće količine municije.

Čl. 22. Z. U slučajevima prestanka prava po prethodnom članu, oružje se oduzima od dotičnog lica i čuva kod vlasti.

Ovako oduzeto oružje čuvaće se kod vlasti šest meseci, za koje vreme sopstvenik ima pravo isto ustupiti ili prodati drugom licu, koje bi prema vrsti oružja moglo isto, po propisima ovoga zakona, nabaviti i držati. Ako to on u ovom roku ne učini, vlast će isto prodati javnom licitacijom i dobiveni novac predati sopstveniku.

Član 4. Uredbe od 1. II. 1929. br. 50. o izmenama i dopunama Zakona o držanju i nošenju oružja glasi: Prilikom licitacije oduzetog oružja na osnovu čl. 22. i čl. 40. Zakona odnosno § 35. Uredbe (Pravilnika) može se kupovina priznati samo onom licitantu, koji ima dozvolu za nošenje oružja (oružni list).

Čl. 23. Z. Ako se sopstvenik oružnog lista stalno preseli na drugi srez, dužan će biti u roku od 14 dana podneti svoj oružni list novoj nadležnoj upravnoj vlasti prvog stepena radi evidencije.

Isto tako, svaka promena oružja, ustupanje ili prodaja drugom licu, ima se prijaviti nadležnoj vlasti.

Čl. 28. Z. Putnici ili lovci iz inostranstva, koji žele u našu državu doći i oružje svoje doneti, mogu se za odobrenje obratiti preko naših konzularnih vlasti u inostranstvu, Velikom Županu (op. ur. sada Banu) pogranične oblasti, gdje žele u našu državu preći. Ove vlasti oceniće mogućnost odobrenja s tim, da se izuzetno od propisa o uvozu oružja, ovakovim putnicima odobri držanje i nošenje oružja, dok se ovde bave, koje će po povratku vratiti.

§ 44. P. Ako putnik iz inostranstva ne bi mogao blagovremeno obaviti formalnosti iz čl. 28., a utvrđeno je, da je lovac i ima preporuku od naše konzularne vlasti, Veliki Župan (op. ur. sada Ban) pogranične oblasti može za pojedini slučaj, na neposrednu molbu izdati najkraćim putem odobrenje za držanje i nošenje oružja.

Licima iz čl. 58 redovnim putem izdato odobrenje za držanje i nošenje oružja važi najdalje jednu godinu i to u vezi sa putnim dokumentom, koji treba u rešenju navesti.

Vlasti ne mogu izdavati formalne oružne listove strancima koji nemaju redovnog prebivališta na našoj teritoriji.

Čl. 30. Z. Ko bez odobrenja nabavi ono oružje, za koje se po ovom zakonu traži potrebno odobrenje ili po dobivenom odobrenju izvrši nabavku, a oružje ne prijavi radi registrovanja, da se kazni od 1—10 dana zatvora ili u novcu od 50—500 dinara.

Čl. 31. Z. Ko nosi oružje, na koje nije dobio odobrenje za nošenje (oružni list), da se kazni od 2—15 dana zatvora ili u novcu od 100 do 750 dinara.

Čl. 32. Z. Ko nosi oružje, na koje je dobio oružni list, ali bez ovoga, da se kazni novčano od 10—50 dinara, a ko drugome da oružje i oružni list, da nosi, ili mu se samo da oružni list, da uz svoje oružje nosi, da se kazni od 1—5 dana zatvora ili u novcu od 50—250 dinara. Ovako će se kazniti i onaj, što je primio da nosi tuđe oružje ili tuđi oružni list.

(Op. ur. Nadležna vlast može po čl. 21. i oduzeti oružni list onome, ko svoje oružje i oružni list da drugome da nosi).

Čl. 44. Z. Ako se kome molioću ne bi moglo po ovom Zakonu izdati traženo odobrenje ili uskratilo pravo na držanje već nabavljenog oružja, nadležna vlast izdat će mu o tome obrazloženo rješenje najdalje u roku od 30 dana.

Žalbe protiv ovih rješenja mogu se podnositi u roku od 15 dana i to:

a) na rad niže vlasti kao prvostepene, predviđene u čl. 8. i 9., bez obzira na njihovo dosadanje ustrojstvo, Velikom Županu (op. ur. sada Banu) dotične oblasti, a protiv rješenja Velikog Župana (sada Bana) Ministru Unutrašnjih Djela.

b) na rad Velikog Župana (sada Bana) u koliko je on ovim zakonom predviđen kao prvostepena vlast, Ministru Unutrašnjih Djela.

Riješenja Ministra Unutrašnjih Djela izvršna su.

Žalba se predaje onoj vlasti, koja je rješenje izdala, neposredno ili preko pošte na povratni recept. Dan predaje ne računa se u rok.

Djelovanje lova na dušu i tijelo.

Zahtjevi su života mnogobrojni i različiti, a o ispunjenju istih ovisi više ili manje zadovoljstvo čovjeka. Za postignuće zahtjeva života potrebne su pojedincu i društvu izvjesne pozitivne snage, od kojih je na prvome mjestu snaga tjelesnog i duševnog zdravlja. Ljudi svoje snage upotrebljuju za postići ciljeve i tako zadovoljstvo, zašto i štete snage i po mogućnosti ih obnavljaju, jer nema one koja se ne slabi ili ne istroši. O obnavljanju snage dakle ovisi budućnost našeg zadovoljstva, a svi želimo da nam bude što duže i veće.

Da je lov uistinu kadar udovoljiti nekojima od zahtjeva života, više se ne dvoji, jer on dava čovjeku ekonomske koristi, a još više od te koristi u našim prilikama, što obnavlja i jača tjelesno i duševno zdravlje.

Od lovca se traži, da vazda bude oprezan, ne samo zbog sebe, već radi drugoga kao i radi samoga ulova. Da ispravno sudi te samostalno i brzo odlučuje, da trenutno i strogo razabire predmete i položaje, da u odlukama bude besprekorno tačan, imajući vazda čili lova pred očima. Nije istina da je svak u stanju udovoljiti navedenom, zašto često i nastaju neugodne posljedice, kojima su uzrok oni baveći se lovom bez da su za lov sposobni, Opreznost, samostalno i brzo odlučivanje, strogo razabiranje predmeta i položaja, odlučnost i tačnost su pozitivne snage zdrava razuma, kojima je čovjek u stanju izbjeći mnogo nepravilnosti života, i izvući se iz iste kada ureba.

Tvrđnja, da svak nije u stanju da bude lovac sa navedenim kvalifikacijama, danas je opravdanija nego ikada prije, jer u glavnom i kod većine, današnji život sa svima svojim blagodatima i teškoćama stvorio je tipove jednostranih intelektualnih i manualnih radnika, koji su dane, mjesece i godine prisiljeni da vrše svoj svakodnevni posao, postajući pri tom jednostrani, što smeta da se dostatno razviju napred spomenute vrline i time dođu do izražaja osobine čovjeka, pomoću kojih se postizava nužna harmonija života. Oni gube po malo osjećaj uzajamnog poštovanja, razumjevanja i potpomaganja, a tako isto i osjećaj nužde odmora i osvježavanja od trajnog posla, koji odmor i osvježavanje obnavlja snage čovjeka.

Najobičniji isto kao i najvidniji članovi društva valjda nebi grešili kada bi makar periodično otišli onamo gdje se ne vidi jednostranost sa znakovima nasilja, znakovima nenavisti, apatije i neraspoloženja. To mjesto je zimi i ljeti sama prosta priroda; voda, livade, šume i bregovi, gdje je čovjek otporniji i slobodniji, daleko od bremera rada, prekornih pogleda, vještačkih forma i konvencionalnosti, a tu je baš u stanju lovac da razvije one potrebne vrline, od kojih se osjeti dobro djelovanje na duševno stanje pri povratku kući osvježen, veseo i zadovoljan.

To je najglavnije djelovanje lova, zašto se i preporuča isto kao i ostali sport koji se provodi u slobodnoj prirodi.

Lijepa i korisne pojave.

Opazamo kroz zadnjih par godina da se veoma napredovalo u pošumljivanju, tako da po nekim puštim vrletima, može da se opaze već boriči do 50 cm i više visine.

Veoma nam je drago i veseli nas što, s jedne strane to će biti od koristi onim vlasnicima, a uz njih i nama svima, a s druge nas tako to silno veseli, što vidimo da je i kod nas prevladalo razumijevanje i ljubav prema šumi i prirodi, što znači jedan veliki korak k napredku.

B. I.

POHVALNO.

Drago nam je da ovdje javno možemo da pohvalimo našega druga Jerka Stošića, sada opć. poljara, koji se od srca zauzeo da štiti divljač i progona krivolovce, koji sada u zabranjeno doba nemilosrdne hoće da utamane i ono nešto malo divljači što je još preostalo.

Ponovno mu od srca zahvaljujemo i poručujemo, da i u buduće budno pazi na krivolovce, te svakoga koga sada zateče sa puškom, bez ikakova obzira prijavi vlastima, a mi ćemo njegovu prijavu poduprijeti. Neka i drugima naš drug Jerko bude dobar primjer.

Naša brda.

Kudgod kreneš niz naše primorje, ne vidiš nego gola brda po kojima strši oštro i sivo kamenje. Rijetko će ti oko zapeti za kakav grm, ali o bilo kakvoj šumi ni govora. Reklo bi se, da u ovim predjelima nije nikada šume bilo, gledajući onu neprohodnu vrlet između koje je teško opaziti po koju šaku zemlje koju voda još nije u dolinu ili u more odnijela. Da je šuma postojala, opazaju se tragovi. Vide se gnjile rastove trupine na kojima se negda ponosno dizao granati rast prkoseći buri i nesnosnoj sunčanoj žegi. Na nekim mjestima još ćeš opaziti ogromna rastova debla da bi ih teško i dva čovjeka oklopiti mogla.

Nerazumno i sebično uništavanje šume kroz prošle vjekove, dovelo je do toga, da su naša brda ostala ne samo bez šume, nego i bez zemlje. Sjekao i lomio je svak tko je mogao do šume doći, a sadio i uzgajao nije nitko.

Na visoravnima gdje ima još dovoljno zemlje, iz korjenja izbiju rastove mladice, pa kad bi se to pročistilo i paša zabranila, kroz malo godina podigla bi se lijepa mlada rastova šuma. Ali radi malo onih šugavih i degenerisanih ovaca i koza, zapušta se i upropašćuje i ono što bi se još spasiti dalo.

Brate, seljače. Hoćeš da loviš, hoćeš da ovce i koze paseš, hoćeš da drva siječeš, a nećeš da šumu sadiš i uzgajaš? Boriće nećeš da sadiš, nego ako su gdje posadeni, najrađe bi ih izgulio, što se je i dogodilo. Misliš li ti na ono što će biti sutra, do godine, do pet ili do pedest godina? Ne, ti na to ne misliš. Ti se držiš one „*daj nam ga danas*“ a ne misliš da ti sutra neće niko dati ako ne budeš imao, pa ti izmolio i stotinu očeraša.

Ustraješ li još nekoliko godina ovako, nećeš imati čim vatru naložiti da večeru svariš. Ti to ne vi-

diš. Posjekao si raste i rastiće, izvadio si masline, siječeš bajame i t. d. voziš u grad i prodaješ. Nakrešan vraćaš se kući a ne misliš na ono što će kasnije doći. Posjekao si a posadio nisi. Sadi i uzgajaj, a samo staro i nevaljalo sjeci i prodaji.

Da su naša brda šumovita, ne bi bura ovako drsko zavijala i zemlju u oči sipala. Granje stabala bi je ublažilo da bi je jedva osjetio. Sa brežuljaka ne bi voda zemlju nosila u potoke i more. Ne bi osjećao tolike vrućine, jer šuma brani sunčevim zrakama da neposredno udaraju u zemlju i vlagu ispijaju. Šuma podržava vlagu. Iz vlažne zemlje dižu se vodene pare pa eto ti rose a i češće kiše.

Lov ti je mio, a ne znaš da bez šume lova nema. Divljač je plod šume. Na čistu i голу zemljištu ne može se divljač održati, jer je na vidiku svim mogućim mnogobrojnim neprijateljima koji na nju vrebaju. Ako si jedno stablo posijekao, zlo i naopako ako deset nisi posadio.

Gusjenice, skakavce i ostalu gamad nećeš da tamaniš, nego se uzdaš u procesije i litanije. Prošlo je doba »Križarskih vojna« — zastarjele su — neće protjerati ni gusjenica ni skakavaca. Radi i moli pak će Bog blagosloviti, ali molitva bez rada ne vrijedi.

Brate seljače, ne zamjeri na ovo desetak iskrenih redaka što sam ti upravo. Živio sam dugo vremena s tobom, pa znam na koju nogu hramlješ. Tvoje zlo i nevolja, od tebe je. Vjeruješ nevjeri, a vjeru držiš za nevjeru. Siušao si i slušaš krive proroke. Laž i lažac su ti najmiliji, a mrziš i prezireš onoga koji ti istinu kaže.

Osvijesti se i razuman budi. Još nije kasno. Dobrom voljom sve se može popraviti.

Uzdaj se u se i u svoje kljuse.

L. M.

Krv nije voda, pa i mačja bila.

Poznato je da se pas i mačka ne trpe. Njihova netrpeljivost postala je poslovičnom, pa se kaže: »Gledaju se ko pas i mačka.« Ali gojeni u kući, nekako se trpe i često prave iznimku.

Moja lovačka kuja i domaći mačak, ako nisu baš iskreni prijatelji, nisu svadljivci — trpe se. Njihovo zajedničko življenje u kući podnošljivo je. Tuđe mačke kuja nikako ne trpi i teško onoj, koja se kućnom pragu približi. Marta mjeseca, ove godine, dođe nekako u kuću mlado mače od 2-3 mjeseca. Mače je bilo lijepo i pitomo, pa smo ga zavoljeli. Ali mačak da poludi, a kuja da pobijesni. Ne trpe ga. Što

sad? — Mislim, potrajati će to koji dan, pa će biti sve mirno. Mače bi htjelo k mačku, kao svom bližem rođaku, ali on puše — grozi se zubima i noktima. Kuja reži i laje, kesi zube. Sukob je neizbježiv. Jednom kuja navali na mače takvom žestinom, e sam mislio da mu je odzvonilo. U tom za mače tragičnom momentu, skoči mačak na kuju i dade joj takvu lekciju, da se je cvileći povukla u kut.

Od tog časa, mače je dobilo prijatelja i zaštitnika. Sad se je moglo približiti mačku i igrati se s njime, a da se mačak više nije ljutio. Postali su pravi i vijerni prijatelji. Od toga dana nije se kuja više usudila da napada na mače.

L. M.

OGLASUJTE U „PRIMORSKOM LOVCU“

„LISICA“

Za ponorom u čestaru, gde voda žubori,
Gde nad strmom jela, na korenju visi,
U rano zimsko jutro, crvena lisica
Iz jazbine tople, za plenom istrča.
U zelenoj kleci, opazila zeca
I do njeg' oprezno šuljala po snegu.
Al' izleti tetreb iz jorgana zimskog,
Te poplaši zeca i isčeznu oba
Po polima traži crvena lisica,
Po gustišu puzi, zlatom crveni se,
I ne sluti bede, sita veseli se,
Po dolama snežnim, po šumi po polju
Tek u podne legne, međ kupine guste,
I sladko si drema, sasvim blizu ceste,
A toga i ne zna, da za njom po tragu,
Strašna zverka sledi, i ta zverka — lovac
Dvonožaca vlašću napravljeno kolo
Sve crvene krpe svuda naokolo.
Uplašeno trče crvena lisica,
Tražeći izlaza iz prokletog kola,
A iz njeg' izaći, ne sme teta lija,
Pošto ne zna šta su te crvene krpe
Zimski dan odlazi, zapad plameni se,

Vetar goni nekud, žuto suvo lišće.
Neko hodi tamo, u gustom čestaru,
Bat koraka čuje, liji oštro uvo.
Eto ih sve bliže, nema liji spasa,
Sunce već zalazi, šuma senjke baca
I lisica jurne ka volji — slobodi,
Na poznati prelaz, tam gde redke bukve,
Hita teta lija, hoće da preskoči,
Opasnost proketu, te crvene krpe
U to grune pucanj, kiša od dramlije
Smrvi svu lisicu i na sneg ju baci,
Medju retke bukve padaju ruže
Kapi krvi vrole, poginule kume
Veselo se smeje sretni lovac Naka,
Okovratnik lepi biće za junaka.
Dan polako gasne, posledni zrak sunca
Diamantom igra na repini lisca.
Odravši lisicu, lovac kući žure
Biće mu poljubca, od njegove cure

Prerada po ruskom.

Kočane

Alexandar Severjanin

Gradski prirodoslovni muzej.

Nakon osnutka Saveznog Lovačkog Udruženja u Šibeniku 1921. godine, među članovima pade misao osnutka prirodoslovnog muzeja.

Misao je pala, ali ostvariti je, nije bila laka i jednostavna stvar. Udruženje nije raspolagalo kapitalom, a dobro situiranih članova malo je bilo. Napokon se počelo. Ljepše i rjeđe primjerke divljači, dalo se preparirati na račun udruženja, a nekoji članovi, između kojih je bio najobilatiji današnji naš predsjednik, na vlastiti trošak preparirale veći broj životinja i raznih riba.

Napredovalo se, ali ne ni brzo ni glatko, jer je pred lijepom idejom zjala praznina. Ali voija i ljubav za rodni grad nadvladala je, pobijedila je svojim radom, pa i ako sporo, zijevajuću prazninu. Hvalevrijedna Općinska Uprava, priredila je dostojne prostorijske da se smjesti prirodoslovni muzej. Lovačko Udruženje i pojedini članovi kao i lijepi broj građana, darovale preparirane eksemplare i temelj prirodoslovnog muzeju bio je postavljen.

Napokon dne 3 aprila 1927. godine bi otvoren Gradski prirodoslovni muzej u Šibeniku uz sudjelovanje Općinske Uprave i svih civilnih i vojnih vlasti.

Kako u životu pojedinaca tako i u životu raz-

nih društava i ustanova, bilo iz kojih razloga, nastaju krize i razne nevolje. Gradski prirodoslovni muzej u Šibeniku preživio je tešku i nelijepu krizu, ali nastojanjem uprave Lovačkog Udruženja i današnje Općinske Uprave, odhrvao se, otresao se nevolje i preziranjem odbacio od sebe one koji su htjeli da mu otpjevaju mrtvačko opijelo. — Istina, još životari, ali smo čvrsto uvjereni da će kroz kratko vrijeme oživjeti još jačom snagom i voljom za budući život.

Pri osnivanju prirodoslovnog muzeja u Šibeniku, nije nas vodila ni korist ni slava, nego jedino želja da našoj školskoj mladeži i građanstvu damo mogućnosti, da u što prirodnijem stanju može razgledati životinje koje žive u šumi, zraku i vodama primorske banovine.

Osim 250 prepariranih životinja koje se u muzeju nalaze, imamo kod našeg dobrog i vrijednog preparatera gosp. Mitre Karamana u Splitu još nekoliko životinja i riba, među kojima se nalazi jedan rijetki 4 m dug eksemplar morskog psa.

Gosp. Mitre Karaman svojim savjesnim i nesebičnim radom nas je zadužio, pa mu ovim putem najsrdačnije zahvaljujemo i kličemo: „Živio!!!“ L. M.

Sebičan i športski lovac.

Kod nas je mali broj športskih lovaca koji love iz športa, zabave i razonode. Veći je broj onih koji love iz puke sebičnosti. Dok je športskom lovcu svrha zabava i razonoda, sebičnom je lovcu svrha da mučke i potajno što više potuče i uništi da se drugi ne okoristi. Ovakvi lovci su van organizacije. Ima ih i u organizaciji, ali im je organizacija samo srestvo pomoću koje nastoje da bar donekle maskiraju svoju sebičnost.

U nikakvim društvenim slojevima sebičnost nije tako mrska i nepodnosiva kako u lovačkim. Između ove dvije vrste lovaca, opaža se velika oprečnost — dijeli ih nepremostivi jaz — prevalija.

Športski lovac je blag, nasmijan i veseo kao proljetni dan, a sebični je mrk, tajanstven i nepovjerljiv. Ne voli društveni lov. Najrađe ide sam. Još prije zore ustaje i bježi da ga tko ne vidi. Krije pušku i lovinu. Obilazi i izbjegava glavne putove i prolaze. Sve njegovo ponašanje odaje čovjeka nečiste i nemirne savijesti.

Ako je gdje naišao na jato jarebica ili bilo kakov trag, strahuje da koji drugi lovac za to dozna. Upitaš li ga bilo zašto, sve će ti protivno kazati. Jadrakuje da je obilazio brda i doline, ali da ništa nema, i t. d.

Ovakva vrst lovaca nisu lovci, već zvijeri, dapače gore. Same zvijeri ne čine tolike štete na divljači koliko učine oni. Ovakve lovce ne vodi u lov zabava, ljepota prirode i t. d., njih vodi jedino interes kojim su toliko zaslijepljeni, da kad bi im bilo moguće, sve što je živo u jedan dan bi uništili. U svojoj sebičnosti ne samo da su nepristojni, nego bi znali biti i pogibeljni kad ne bi pametniji popustio.

Jednom sam slijedio zečji trag na snijegu. Opa-

ze me dvojica koja su u drugoj strani slijedili nekakav trag, ostave ovaj i postave se desetak koračaja ispred mene i stanu slijediti trag za kojim sam ja išao. Opomenuo sam ih, ali bez uspjeha. — Ostao sam na mjestu. Nijesu učinili ni 50 koračaja, opaze zeca i ubiju na mjestu. Zadovoljni uspjehom i otimačinom, povrate se da slijede prijašnji trag. Nije mi ostalo drugo nego pušku na rame i put pod noge.

Drugi put lovio sam jarebice (grivne) u vrlo teškom terenu. Moj pas stajao je pred jatom jarebica. Sporo i teškom mukom sam se provlačio kroz teško prohodan krš, te sam još morao prevaliti kakvih 150 koraka do psa. Pošto pas nije nikako kretao divljač dok ja ne bi stigao, nije mi se žurilo. Dok sam se ja penjao i spuštao, opazim nekog lovca kako se kroz krš krade mome psu, namjerom da prije mene dođe do jarebica. Ali pas, znajući valjda, što onaj misli, uz glasno štećkanje razjuri jarebice tako, da su preko doline odletjele u drugu stranu.

Pred 6-7 godina, lovio sam sa nekoliko prijatelja u gustoj česminovoj šumi kod sela R. . . . i neki sebičnjak pod okriljem guste lisnate šume, opali na moga psa i teško ga rani.

Moja a i njegova sreća u onom za mene neodgovornom času, ležala je isključivo u gustoći šume.

Sebičnom lovcu nije dosta puška, da se što više okoristi a manje potroši, napinje pločice za jarebice i zamke za zecove. Obilazi i razgleda na sve strane ne bi li opazio zeca na lozi. Opazi li ga, da zaštedi hitac, okuša sreću kamenom, da jasnog zeca na pravdi Boga kamenjuje. Ovakav način lova ne dolikuje ni čovjeku ni lovcu. Športski lovac pouzdava se isključivo u svoju spretnost i pušku. Svako drugo srestvo pa i najunosnije bilo — prezize. L. M.

Dražba kože divljači u Ljubljani

Uprava Ljubljanskog Velesajma saopštava: Usled posve nejasne situacije na svetskom tržištu, bila je aukcija dne 23 i 24 marta ove god. otkazana. Prepunjena severoamerička tržišta i konkurencija Rusije onemogućile su svaku kalkulaciju. Trgovci sa kožama divljači bili su zato sa kupom vrlo rezervirani, te su kupovali samo ako su bile cene krajnje povoljne. Dobre lisice nisu se plaćale bolje od dva dolara. Položaj je i danas još nepovoljan, no ipak bar jasan, i cene ustaljene. Lisice pale su u tri meseca gotovo za polovinu, traže se samo one sa crvenom dlakom, medjutim za smeđe nema interesovanja. Nešto popustile su kune zlatice, kune belice drže se, veverice su porasle, isto i jazavci, bele i žute lasice, divlje mačke. Za malenkost pale su vidre, tvorići, kunići. Divlji zečevi nemaju više prave vrednosti, jer ima na tržištu previše ove robe. Za gamse, srne, šakale, vukove, puhe i domaće mačke nema interesovanja.

Na dražbi bilo je vrlo mnogo robe, 35% iz Dravske banovine i 65% iz ostalih pokrajina Jugoslavije. Kupci

su bili većinom iz inostranstva. Prodane su bile bele i zlatne kunice, veverice, jazavci, tvorići, bele i žute lasice, vidre, divlje mačke, domaći i divlji zečevi. Neprodanih ostalo je polovina lisica, svi gamsovi, puhi, krtovi, šakali, domaći zečevi.

Kože notirane su na aukciji sledeće:

Kune zlatice	— — — — —	Din 600 — 750
Kune belice	— — — — —	„ 600 — 710
Veverice	— — — — —	„ 5.30
Lisice poljske	— — — — —	„ 140 — 180
Lisice gorske	— — — — —	„ 150 — 220
Jazavci	— — — — —	„ 102
Tvorići	— — — — —	„ 80 — 120
Lasice bele	— — — — —	„ 48.—
Lasice žute	— — — — —	„ 5.20
Mačke dilje	— — — — —	„ 130
Vidre	— — — — —	„ 550 — 620
Zečevi divlji	— — — — —	„ 5.40
Zečevi domaći (mešani)	— — — — —	„ 1.—
Srne	— — — — —	„ 7.—
Gamsi	— — — — —	„ 10.—

Kr. ovlaštena prodaja baruta, dinamita,

exploziva i ex. rasprskavajućih smesa

FRANO GRUBIŠIĆ

ŠIBENIK

Bogato skladište lovačkih potreština,
— — oružja, municija i t. d. — —

Rade Berić - Krojačnica

— Šibenik —

Veliki izbor najboljih štofova.

Izradba prvorazredna i brza.

Cijene umjerene.

Boris Berger

ŠIBENIK

Brzjavci: BERGER — ŠIBENIK

Skladište najfinijih engleskih i čeških štofova. Izradjuje najmodernija muška i ženska odijela kao i vojnička, a ima sve pribore za vojničke
— — — uniforme. — — —

Poznato je da najbolju robu i uz najpovoljnije cijene dobijete samo u pomodnoj radnji

Salamon Drutter - Šibenik

Ul. Kralja Tomislava 42.

ANTE FRUA

— ŠIBENIK —

Ulica Kralja Tomislava.

Skladište

D. M. C.

i

TRIDENT

konea.

„SLAVIJA“

TVORNICA SAPUNA

Braća Iljadica-Grbešić pok. Petra

ŠIBENIK

Proizvađa za domaće najbolji i najkorisniji sapun za pranje rublja:
žuti, zeleni i bijeli.

ŠIME ANTIĆ - Šibenik

Trgovina manufakturnom robom

Veliki izbor platna za rublje, sefira, oxforda, trikotaža i t. d. uz najumjerenije cijene.

ZLATARSKA RADNJA

Ante Fantulin - Šibenik

Ulica Kralja Tomislava

Veliki izbor dragocijenjenih predmeta. Narodne dalmatinske izrade u zlatu i srebru.

Popravke svake vrsti uz najniže cijene.

Najveća tvornica u Evropi

imade svoju modernu prodavaonu

u Šibeniku

Kralja Tomislava ul. 122.

Imade bogato skladište lovačkih kao i teretnih cipela.

Dodite
i uvjerite se

Rata